

Projekt

z dnia 12 listopada 2025 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W PELPLINIE**

z dnia 12 listopada 2025 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153) oraz art. 41 ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151) oraz art. 10 ust. 1, ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939), uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjąć „Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029”, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Pelplin.

§ 3. 1. Uchwała podlega publikacji w BIP Urzędu Miasta i Gminy Pelplin.

2. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

UZASADNIENIE

1. Realizacja zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych należy do zadań własnych gminy. Działania prowadzone są w oparciu o Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, uchwalony przez Radę Miejską na podstawie art. 41 ust. 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151) oraz art. 10 ust. 1, ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939). Ponadto Rada Miejska określa zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

2. Dotacje Gminy Pelplin będą przyznawane na podstawie konkursu ofert w oparciu o przepisy ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1670) oraz ustawy z dnia 24 kwietnia 2013 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2025 r. poz. 1338) organizowanego przez Urząd Miasta i Gminy Pelplin - Referat ds. Społecznych.

3. Wydatkowanie środków finansowych uzasadnia się potrzebami przewidzianymi na 2026 r., które przedstawione są jak niżej:

1) Zadania z zakresu działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pelplinie realizowane na podstawie statutu – **310.000,00 zł**

2) Dotacje Gminy Pelplin przyznawane na podstawie konkursu ofert zgodnie z ustawą o zdrowiu publicznym – **150.000,00 zł**

4. Uchwała niniejsza jest formą realizacji „Strategii rozwiązywania problemów społecznych” przyjętej przez Radę Miejską.

W związku z powyższym podjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.

D Y R E K T O R
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Pelplinie
mgr Maciej Laskowski

SEKRETARZ GMINY

Bogdan Badziąg

RADCA PRAWNY

Michał Czyżewski
Gd. - 2522

Burmistrz
Miasta i Gminy Pelplin
Mirosław Chwał

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH,
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
NA LATA 2026 - 2029**

Pelplin, 2025

Spis treści

<u>Wprowadzenie.....</u>	<u>3</u>
<u>Podstawy prawne.....</u>	<u>6</u>
<u>Rozdział I – Diagnoza.....</u>	<u>7</u>
<u>Wstęp.....</u>	<u>7</u>
<u>Diagnoza – badanie dorosłych mieszkańców.....</u>	<u>7</u>
<u>Diagnoza – badanie dzieci i młodzieży.....</u>	<u>13</u>
<u>Diagnoza – badanie sprzedawców.....</u>	<u>21</u>
<u>Wnioski i rekomendacje.....</u>	<u>26</u>
<u>Rozdział II – Założenia i Adresaci Programu.....</u>	<u>32</u>
<u>Rozdział III – Realizatorzy Programu (posiadane zasoby).....</u>	<u>33</u>
<u>Rozdział IV – Cele Programu.....</u>	<u>34</u>
<u>Rozdział V – Zadania Programu i sposoby ich realizacji.....</u>	<u>36</u>
<u>Rozdział VI – Przewidywane rezultaty.....</u>	<u>40</u>
<u>Rozdział VII – Finansowanie zadań.....</u>	<u>41</u>
<u>Rozdział VIII –Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pelplinie....</u>	<u>42</u>
<u>Zadania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.....</u>	<u>42</u>
<u>Zasady wynagradzania Członków Komisji</u>	<u>43</u>
<u>Rozdział IX – Monitoring i ewaluacja.....</u>	<u>44</u>
<u>Rozdział X – Postanowienia końcowe.....</u>	<u>45</u>

WPROWADZENIE

Ustawą z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r., poz. 2469), dokonano zmian dotyczących polityki państwa w zakresie szeroko rozumianej profilaktyki uzależnień. Dotychczas uchwalane przez gminy programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania od substancji psychoaktywnych (względnie: przeciwdziałania narkomanii), mogą być rozszerzone o kwestie przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym (zgodnie z nowym brzmieniem art. 4¹ ust. 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi).

Uzależnieniem behawioralnym, inaczej czynnościowym, nazywana jest grupa objawów związanych z wielokrotnym, długotrwałym i utrwalonym powtarzaniem konkretnej czynności. Działanie takie ma na celu zredukowanie złego samopoczucia i wewnętrznego napięcia poprzez osiągnięcie uczucia przyjemności, zaspokojenia, radości czy nawet euforii przez osobę wykonującą daną czynność. Często są to zachowania akceptowane społecznie. Przykładami uzależnień behawioralnych są: hazard, uzależnienie od komputera (oraz gier komputerowych), fonoholizm (uzależnienie od telefonu komórkowego), zakupoholizm, ortoreksja (nadmierna koncentracja na zdrowym odżywianiu).

Uzależnianie od alkoholu, jak również uzależnianie od narkotyków bądź substancji psychoaktywnych, są z kolei uzależnieniami fizjologicznymi. Tego rodzaju uzależnienia są charakteryzowane jako nabyta silna potrzeba stałego zażywania określonych substancji, odczuwana jako szereg dolegliwości fizycznych.

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 i 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, samorząd gminny jest zobowiązany do prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. W szczególności zadania te obejmują:

1. zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych,
2. udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania

- dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo--wychowawczych i socjoterapeutycznych.
4. wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
 5. podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży oraz występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

W kontekście nowego brzmienia art. 4¹ ust. 2, planując działania w ramach Gminnego Programu, należy jednocześnie uwzględniać zadania wskazane do realizacji przez Narodowy Program Zdrowia 2021-2026. Jednym z celów operacyjnych jest „Profilaktyka uzależnień” (Cel operacyjny nr 2), do którego przypisano następujące zadania:

1. Edukacja zdrowotna i profilaktyka uzależnień (uniwersalna, selektywna, wskazująca) realizowana zgodnie z wynikami badań naukowych (w tym epidemiologicznych) oraz dobrą praktyką w dziedzinie przeciwdziałania uzależnieniom;
2. Monitorowanie i badania problematyki związanej z sytuacją epidemiologiczną w zakresie używania wyrobów tytoniowych, w tym nowatorskich wyrobów tytoniowych i elektronicznych papierosów, używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP, spożywania alkoholu (z uwzględnieniem monitorowania poziomu i struktury spożycia oraz dostępności alkoholu);
3. Edukacja kadr (w tym szkolenia) uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień;
4. Poszerzanie i udoskonalanie oferty oraz wspieranie realizacji programów profilaktyki o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności, w szczególności zalecanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego;
5. Poszerzanie i podnoszenie jakości oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczo-wychowawczej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i ich rodzin;
6. Zwiększenie dostępności i podniesienie jakości specjalistycznej pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie;
7. Redukcja szkód, leczenie i reintegracja społeczna osób uzależnionych oraz ich bliskich.

Wobec wszystkich wymienionych zadań jako jednego z realizatorów wymieniono jednostki samorządu terytorialnego.

Niniejszy Program określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych, wynikających z tychże uzależnień. Jest także dostosowany do specyfiki problemów występujących w Gminie Pelplin i uwzględnia lokalne możliwości realizacji pod względem prawnym, administracyjnym i ekonomicznym. Zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych na terenie gminy mają charakter długofalowy i stanowią kontynuację wcześniej podejmowanych działań, co w dużym stopniu warunkuje ich skuteczność. Należy nadmienić, iż niniejszy Program może być modyfikowany w przypadku uzasadnionych potrzeb związanych z zapobieganiem i rozwiązywaniem problemów dot. uzależnień, uchwałami Rady Miejskiej w Pelplinie.

Zgodnie z art. 4¹ ust. 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, realizatorem Programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej albo centrum usług społecznych. W przypadku Gminy Pelplin realizatorem będzie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pelplinie. Jednakże, aby zapobiegać negatywnym zjawiskom społecznym, należy włączyć do współpracy/współrealizacji Programu niżej wymienione podmioty:

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
2. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
3. Punkt Konsultacyjny,
4. Placówki oświatowe;
5. Placówki zdrowia;
6. Pozostałe podmioty i jednostki, funkcjonujące w zakresie realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej, które swoimi działaniami mogą wesprzeć ww. jednostki.

Swoimi działaniami wskazane podmioty są zobowiązane dążyć do zmniejszenia szkód zdrowotnych, społecznych i prawnych związanych z nadużywaniem alkoholu, jak również pozostałymi uzależnieniami.

PODSTAWY PRAWNE

Podstawy prawne opracowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Pelplin na lata 2026-2029:

Ustawy:

1. z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 ze zm.)
2. z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 167);
3. z dnia 11 września 2015 roku o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2024 r., poz. 1670 ze zm.);
4. z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 450);
5. z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153);
6. z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2025 r., poz. 1338, ze zm.)

Programy krajowe:

1. Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2026 (Rozporządzenie Rady Ministrów dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021–2026 – Dz. U. z 2021 r., poz. 642);
2. Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy domowej na lata 2024 - 2030 (Uchwała nr 205 Rady ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024–2030).

Inne:

Uchwała Nr XXXVIII/326/22 Rady Miejskiej w Pelplinie z dnia 28 stycznia 2022 r., w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pelplin na lata 2022-2026.

ROZDZIAŁ I – DIAGNOZA

Wstęp

Konkretne działania profilaktyczne w zakresie uzależnień wymagają wiedzy o rozmiarach i charakterze zjawiska. Źródłem informacji dotyczących skali problemów alkoholowych i narkotykowych na terenie Gminy Pelplin jest Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy oraz informacje z instytucji, których charakter działalności jest ściśle powiązany z problematyką uzależnień. Dodatkowo, w zakresie rozpoznania problematyki uzależnień behawioralnych, przeprowadzona została ankieta, m.in. wśród pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Wskazana Diagnoza została przeprowadzona w 2021 r., a w badaniu łącznie wzięło udział 581 osób (100 dorosłych mieszkańców, 461 uczniów szkół i 20 sprzedawców alkoholu). Badanie odnosiło się między innymi do problemów spożywania alkoholu, jak również zażywania narkotyków.

Diagnoza – badanie dorosłych mieszkańców

W pierwszej kolejności poproszono ankietowanych o oszacowanie jak często spożywają alkohol. 3,00% respondentów przyznało, że spożywa alkohol codziennie lub pije kilka razy w tygodniu (9,00%). Kilka razy w miesiącu alkohol spożywa 34,00% osób, a 31,00% kilka razy w roku. Należy zwrócić uwagę, iż 23,00% osób przyznało, że nie pije w ogóle alkoholu. Ukazuje to, iż problem alkoholowy w mieście i gminie istnieje lecz w stopniu umiarkowanym.

Jak często spożywa Pan/i alkohol?

Ankietowani, którzy przyznali, iż spożywają alkohol, najczęściej sięgają po: piwo (61,04%), wino (40,26%), wódkę (28,57%), likiery (5,19%), nalewki oraz alkohol spoza legalnego źródła (po 2,60%) oraz alkohol własnego wyrobu (1,30%). W odpowiedzi „inne, jakie?” (9,09%) respondenci pisali o drinkach, whisky oraz kolorowej wódce.

Jaki rodzaj alkoholu pije Pan/i najczęściej?

Ponadto 49.35% ankietowanych wskazało odpowiedź, iż spożywa od 1 do 2 porcji alkoholu jednorazowo. 27.27% respondentów przyznało, że wypija od 3 do 4 porcji alkoholu w ciągu dnia, w którym go spożywa, następnie od 5 do 7 porcji alkoholu wypija 15.58% osób. Jedynie 5.19% osób spożywa od 8 do 10 porcji alkoholu lub między 11, a 13 i więcej porcji 2.60% respondentów.

Ile porcji alkoholu wypija Pan/i w ciągu całego dnia, w którym Pan/i pije? Porcja to szklanka piwa (250ml), lampka wina (100 ml), kieliszek wódki (30 ml).

Badani mieszkańcy sięgają po alkohol najczęściej: bo lubią jego smak (37.66%), dla towarzystwa (32.47%), z braku konkretnego powodu (16.88%) oraz pod wpływem znajomych (15.58%). Dodatkowo piją dla lepszej zabawy (14.29%), by załagodzić stres (10.39%), a także by zapomnieć o problemach (5.19%).

Z jakich powodów sięga Pan/i po alkohol?

Można zauważyć, że dorośli badani mieszkańcy najczęściej spożywają alkohol w domu (67.53%), mniej u znajomych (42.86%), w pubie/restauracji/kawiarni (16.88%), czy też na świeżym powietrzu (10.39%).

Gdzie najczęściej spożywa Pan/i alkohol?

Co więcej, 93.51% ankietowanych nigdy nie wykonywało swoich obowiązków zawodowych pod wpływem alkoholu, a po 2.60% osób wybrało odpowiedzi „rzadko” oraz „czasami”. 1.30% mieszkańców wskazało na „często”.

Czy zdarzyło się Panu/i wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu?

Problem jazdy pod wpływem alkoholu to kolejna analizowana kwestia. 7.79% ankietowanych przyznało, iż raz zdarzyło im się kierować pojazdem po spożyciu alkoholu, a 1.30% wskazało na odpowiedź „zdarza mi się to sporadycznie”. Jednak 90.91% osób ankietowanych stwierdziło, że nigdy nie byli w sytuacji prowadzenia samochodu pod wpływem alkoholu.

Czy zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem pod wpływem alkoholu?

Ponadto 98.70% respondentów nigdy nie miało do czynienia z Policją podczas zatrzymania za prowadzenie pojazdu pod wpływem alkoholu. Jednak 1.30% ankietowanych przyznało, że zostali zatrzymani za prowadzenie samochodu pod wpływem alkoholu.

Czy był Pan/i kiedykolwiek zatrzymany za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości?

Mieszkańcy nie tylko sami wsiadają za kierownicę po spożyciu alkoholu, ale również niektórym osobom zdarzyło się być świadkami takiej sytuacji. 19.00% respondentów przyznało, że widuje takie sytuacje, ale rzadko, 8.00% osób widziało czasami sytuacje, w których ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu, a 4.00% często. Natomiast 69,00% ankietowanych nigdy nie było świadkiem takiej sytuacji.

Czy zdarzyło się Panu/i być świadkiem sytuacji, w której ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu?

Dobrą wiadomością jest fakt, iż 89.00% ankietowanych mieszkańców wie, że picie alkoholu przez kobiety w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka, 6.00% osób nie ma zdania na ten temat, a 5.00% twierdzi, że nie ma to wpływu.

Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka?

Ankietowani mieszkańcy zapytani o to, czy widują kobiety w ciąży, które spożywają alkohol na terenie Miasta i Gminy Pelplin stwierdzili w większości (65,00%), że takie sytuacje się nie zdarzają. 17,00% osób twierdzi, że widywało kobiety w ciąży, w takich sytuacjach na terenie ich miejscowości. Pozostałe 18,00% nie jest w stanie udzielić odpowiedzi na zadane pytanie.

Czy widział/a Pan/i kobiety w ciąży spożywające alkohol na terenie Pana/i miejscowości?

Jeśli chodzi o skalę spożycia alkoholu w Mieście i Gminie Pelplin, to 23,00% badanych mieszkańców przyznało, iż na przestrzeni ostatnich lat, spożycie alkoholu w ich opinii wzrasta. 31,00% ankietowanych stwierdziło, że spożycie alkoholu ich zdaniem jest stałe, zaś 8,00%, że maleje. 38,00% respondentów nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Proszę ocenić czy spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w Pana/i miejscowości?

Mieszkańcy zostali poproszeni o ustosunkowanie się do kilku stwierdzeń. 87,00% respondentów nie zgadza się z faktem, że **nie ma nic złego w przychodzeniu do pracy „na kacu”**, następnie według 72,00% osób **alkohol w piwie nie jest mniej szkodliwy niż w wódce**, kolejno 29,00% mieszkańców zgadza się ze stwierdzeniem, iż **osoby z problemem alkoholowym piją codziennie**. Dodatkowo według 37,00% badanych **alkoholizm jest dziedziczny**, a 43,00% respondentów twierdzi, że **okazjonalne spożywanie alkoholu nie uzależnia**. 58,00% ankietowanych nie zgadza się ze stwierdzeniem, że **alkohol jest dobrym lekarstwem na sen**.

Proszę ocenić czy zgadza się Pan/i z poniższymi stwierdzeniami. Proszę wybrać jedną odpowiedź przy każdym z 6 stwierdzeń.

Kolejnym, poruszonym w Diagnozie problem, był problem używania narkotyków z perspektywy dorosłych mieszkańców. Celem było poznanie opinii oraz doświadczeń respondentów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. W pierwszym pytaniu ankietowani zostali zapytani o zażywanie narkotyków. Jak wynika z zebranych danych, 93.00% osób nie zażywa żadnych środków psychoaktywnych. Natomiast pozostali przyznali, że zażywają/zażywali narkotyki/dopalacze: jednokrotnie (4.00%), kilka razy w roku, kilka razy w miesiącu lub raz w miesiącu (po 1.00% - łącznie 7 osób)

Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze)?

Mieszkańcy, którzy przyznali, że kiedykolwiek zażywali narkotyki, używali następujących substancji: marihuana (85.71%), dopalacze, sterydy, ekstazy oraz amfetamina (po 14.29%).

Proszę zaznaczyć na poniższej liście, które substancje psychoaktywne stosował/a Pan/i?

Respondenci, którzy wskazali, że zażywali kiedykolwiek narkotyki zapytano również z jakich powodów sięgali po substancje psychoaktywne. Najwięcej odpowiedzi wśród mieszkańców Miasta i Gminy Pelplin padło na chęć zaspokojenia ciekawości (71.43%), a po 28.57% badani wskazywali na: „pod wpływem znajomych” oraz „dla lepszej zabawy”. Pozostali ankietowani przyznają, że powodem do zażywania substancji psychoaktywnych było towarzystwo (14.29%).

Z jakich powodów sięgnął/ęła Pan/i po wyżej wymienione substancje psychoaktywne? Pytanie wielokrotnego wyboru.

Na poniższe pytania odpowiadali wszyscy mieszkańcy miasta i gminy.

Analizując dostępność narkotyków w Mieście i Gminie Pelplin można zauważyć, iż spora część ankietowanych mieszkańców nie ma wiedzy na temat dostępności tych substancji (63,00%), natomiast 16,00% osób uważa, że są łatwo dostępne. Następnie 9,00% respondentów wybrało odpowiedź „całkowicie niedostępne”, a także „trudno dostępne” – 12,00%.

Jak ocenia Pan/ i możliwość pozyskania narkotyków na terenie Pana/i miejscowości?

Podobnie wygląda dostępność dopalaczy z punktu widzenia ankietowanych mieszkańców. Większość osób nie ma wiedzy na temat możliwości pozyskania dopalaczy na terenie ich miejscowości (40,00%). Środki te są łatwo dostępne dla 17,00% mieszkańców, całkowicie niedostępne dla 28,00% oraz trudno dostępne dla 15,00% badanych.

Jak ocenia Pan/i możliwość pozyskania dopalaczy na terenie Pana/i miejscowości?

Zdecydowana większość respondentów również nie zna miejsc, gdzie można kupić substancje psychoaktywne (89,00%). W odpowiedzi „inne, jakie?” (1,00%) mieszkańcy napisali: „przy górze papieskiej”.

Czy zna Pan/i miejsca w swojej miejscowości, gdzie można zakupić narkotyki lub dopalacze?

Następnie, ankietowani zostali zapytani, skąd czerpią wiedzę dotyczącą konsekwencji nadużywania substancji psychoaktywnych. Najwięcej mieszkańców przyznało, że czerpie wiedzę między innymi z telewizji i Internetu (54,00%), z prasy (32,00%), zdobywają informację od znajomych (14,00%) lub od lekarzy (11,00%). Natomiast warty uwagi jest fakt, iż 26,00% mieszkańców nie zdobywa informacji o konsekwencjach nadużywania substancji psychoaktywnych.

Skąd czerpie Pan/i informacje o konsekwencjach nadużywania substancji psychoaktywnych?

Respondentów poproszono o ustosunkowanie się do kilku stwierdzeń. 98.00% ankietowanych mieszkańców nie zgadza się ze stwierdzeniem „w **przychodzeniu do pracy pod wpływem narkotyków lub dopalaczy nie ma nic złego**”. 77.00% badanych twierdzi, iż **posiadanie narkotyków powinno być karalne**. 74.00% ankietowanych uważa, że **dopalacze nie są bezpieczną alternatywą dla narkotyków**. Ze stwierdzeniem „**okazjonalne zażywanie narkotyków nie prowadzi do uzależnienia**” zgodziło się 8.00% osób, a 74.00% nie zgodziło się z tą opinią. 15.00% mieszkańców twierdzi, że **marihuana nie powinna być klasyfikowana jako narkotyk**, natomiast 58.00% badanych uważa, że marihuana powinna być zaliczana do narkotyków. 5.00% ankietowanych twierdzi, że **wszystkie narkotyki są bezpieczne o ile używa się ich odpowiednio**, zaś 88.00% osób nie zgodziło się z tą opinią.

Proszę ocenić czy zgadza się Pan/i z poniższymi stwierdzeniami. Można wybrać jedną odpowiedź przy każdym z 6 stwierdzeń).

Diagnoza – badanie dzieci i młodzieży

Na początek uczniom zadano pytanie, czy ich zdaniem, ich rówieśnicy piją alkohol. Zdaniem uczniów płci męskiej (26.54%) ich rówieśnicy piją alkohol, 26.07% badanych nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie, a 47.39% uczniów twierdzi, że ich rówieśnicy nie piją alkoholu. Dziewczynki w 40,40% stwierdziły, że ich koledzy i koleżanki nie piją alkoholu. 32,40% młodych kobiet uważa, że picie alkoholu przez rówieśników jest zjawiskiem powszechnym. Natomiast uczennice w 27,20% przypadków nie udzieliły jednoznacznej odpowiedzi.

Czy osoby w Twoim wieku piją alkohol?

Następnie uczniów zapytano, czy oni sami próbowali kiedykolwiek sięgać po alkohol. Na wykresie możemy zaobserwować, że chłopcy w 80,09% oraz dziewczęta w 78,00%

przypadków, nigdy nie próbowali alkoholu. Do spożywania alkoholu przyznało się 19.91% dziewczynek oraz 22.00% chłopców¹.

Czy próbowałeś/aś pić alkohol?

Młodzi mieszkańcy, którzy mieli już kontakt z alkoholem przyznają, iż po raz pierwszy próbowali tej substancji najczęściej w wieku od 14 do 16 lat (31.96% chłopców i 35.50% dziewczynek). Następnie uczniowie spożywali alkohol w wieku 11-13 lat (29.90% chłopców oraz 34.55% dziewczynek), w wieku 17 lat i więcej (27.84% chłopców, 25.05% dziewczynek), a także w wieku 8-10 lat (10.31% chłopców, 5.45% dziewczynek).

W jakim wieku zacząłeś/zaczęłaś pić alkohol?

Uczniów, którzy przyznali, że kiedykolwiek spożywali alkohol, zapytano również, jaki rodzaj zakazanych napojów zdarzyło im się próbować. Najpopularniejszą odpowiedzią było piwo (73.81% chłopców, 81.82% dziewczynek), wódka (52.38% chłopców, 63.64% dziewczynek) oraz szampan (42.86% chłopców, 60.00% dziewczynek). W odpowiedzi „inne, jakie?” (14.29% chłopców oraz 5.45% dziewczynek) badani wskazywali na: bimber, whisky, piwo bezalkoholowe, koniak, tequila, rum oraz spirytus.

Jaki rodzaj alkoholu próbowałeś/aś? (Odpowiedź wielokrotnego wyboru).

Ankietowani uczniowie, którzy przyznali, że spróbowali alkoholu deklarują, że najczęściej po raz pierwszy próbowali go w czasie uroczystości rodzinnej (38.10% chłopców, 58.18% dziewczynek), w czasie imprezy towarzyskiej (26.19% chłopców, 43.64% dziewczynek), czy też ze znajomymi na podwórku (33.33% chłopców, 34.55% dziewczynek). W odpowiedzi „inne, jakie?” (9.52% chłopców, 9.09% dziewczynek) respondenci napisali: „brat mnie poczęstował”, „na weselu”, „sylwester ze znajomymi” oraz „w samotności”.

¹Łącznie 55 dziewczynek oraz 42 chłopców.

W jakich okolicznościach spożyłeś/aś alkohol po raz pierwszy?

Młodzi mieszkańcy zapytani o jakiegokolwiek przykre doświadczenia związane ze spożywaniem alkoholu, odpowiedzieli niemal jednogłośnie, że nie doświadczyli żadnych negatywnych skutków picia alkoholu (85.71% chłopców, 76.36% dziewczynek). W odpowiedzi „inne, jakie?” (9.52% chłopców, 1.82% dziewczynek) uczniowie napisali: „widziałem skutki przedawkowania alkoholu na bliskiej osobie” oraz „wymiotowałem”.

Czy miałeś/aś jakieś przykre doświadczenia związane ze spożywaniem alkoholu?

Na pytanie, w jaki sposób uczniowie otrzymywali alkohol, 61.90% chłopców oraz 63.64% dziewczynek wskazywało, że zostali przez kogoś poczęstowani, następnie 21.43% chłopców oraz 25.45% dziewczynek zakupiło alkohol samodzielnie, natomiast w odpowiedzi „inne, jakie?” (2.38% chłopców, 9.09% dziewczynek) uczniowie napisali: „nie odpowiem na to pytanie”, „wzięłam z szafki”, „po kryjomu na uroczystości” oraz „przypadkiem”.

Jak otrzymałeś/aś alkohol?

Dodatkowo uczniowie, którzy mieli już kontakt z alkoholem zostali zapytani, czy ich rodzice wiedzą o tym fakcie. Co ciekawe, 61.90% chłopców oraz 70.91% dziewcząt przyznało, że ich rodzice wiedzą o spożywaniu przez nich alkoholu. Pozostałe 38.10% chłopców oraz 29.09% dziewczynek uważa, że ich rodzice nie są świadomi tego faktu.

Czy rodzice wiedzą, że próbowałeś/aś pić alkohol?

Młodym mieszkańcom, którzy przyznali, że ich rodzice wiedzą o spożywaniu przez nich alkoholu zadano pytanie o reakcję ich opiekunów. Większość badanych stwierdziło, że rodzice nie zareagowali na ten fakt, mimo, że wiedzieli (34.62% chłopców, 43.59% dziewczynek), może to świadczyć o tym, że uczniowie spożywali alkohol tylko na spróbowanie oraz za przyzwoleniem opiekunów. W odpowiedzi „inne, jakie?” (19.23% chłopców, 17.95% dziewczynek), ankietowani napisali: „zdenerwowali się, dali karę i prowadzili ze mną rozmowę”, „trochę się zdenerwowali, ale uspokoili się”, „na luzie” oraz „dali mi spróbować”.

Jak Twoi rodzice zareagowali na spożywanie przez Ciebie alkoholu?

Zdania wszystkich ankietowanych uczniów na temat łatwości zdobycia alkoholu na terenie Miasta i Gminy Pelplin są podzielone. 24,64% chłopców oraz 23,20% dziewczynek przyznało, że alkohol jest trudny do zdobycia w ich miejscowości. Następnie 22,75% chłopców oraz 18,80% dziewczynek stwierdziło, że kupno alkoholu jest łatwe na terenie Miasta i Gminy Pelplin. Pozostałe 52,61% chłopców, a także 58,00% dziewczynek nie ma zdania na ten temat, może to świadczyć o tym, że nie są oni zainteresowani kupnem lub zdobyciem alkoholu.

Gdybyś chciał/a zdobyć alkohol w swojej miejscowości byłoby to?

Dodatkowo, uczniowie wymieniali jak ich rówieśnicy mogą zdobywać alkohol. Najczęściej w opinii uczniów kupują go starsi koledzy (36,97% chłopców, 42,00% dziewczynek), rówieśnicy proszą obcych ludzi pod sklepem o zakup alkoholu (19,43% chłopców, 22,80% dziewczynek), czy też podkradają rodzicom (12,80% chłopców, 16,80% dziewczynek). Natomiast największy odsetek uczniów (53,55% chłopców oraz 52,40% dziewczynek) udzielił odpowiedzi „nie wiem”. Może to świadczyć o tym, że nie są oni zainteresowani tematem spożywania alkoholu. W odpowiedzi „inne, jakie?” (1,42% chłopców, 3,20% dziewczynek), młodzi mieszkańcy napisali: „tata daje mi piankę z piwa”.

Jak młodzież w Twojej okolicy może zdobyć alkohol?

Kolejno, młodych respondentów zapytano, czy zdarzyło im się kiedykolwiek próbować zażywać narkotyki. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, 96,68% chłopców i 96,00% dziewczynek nigdy nie próbowało substancji psychoaktywnych. Do zażywania narkotyków czy dopalaczy przyznało się 3,32% chłopców i 4,00% dziewczynek².

²Łącznie 10 dziewczynek, 7 chłopców.

Czy próbowałeś/aś kiedykolwiek zażywać narkotyki/dopalacze?

Uczennice oraz uczniowie którzy przyznali się do próbowania środków psychoaktywnych stwierdzili, że zażywali je w przedziale wiekowym 17 lat i więcej (47.06% chłopców, 41.30% dziewczynek), w wieku 14-16 lat (23.53% chłopców, 34.78% dziewczynek), w wieku 11-13 lat (5.88% chłopców, 13.04% dziewczynek), a także w wieku 8-10 lat (23.53% chłopców, 10.87% dziewczynek).

Jeśli tak, to ile miałeś/aś wtedy lat?

Pomimo niewielkiego zainteresowania środkami psychoaktywnymi wśród uczniów, należy przyjrzeć się, jakie substancje młodzi ankietowani zdecydowali się spróbować. Najczęściej wskazywano na marihuanę lub haszysz (85.71% chłopcy, 70.00% dziewczynki), inne formy konopi (28.57% chłopców, 30.00% dziewczynek), czy też amfetaminę i grzyby halucynogenne (po 28.57% chłopców i po 20.00% dziewczynek). W odpowiedzi „inne, jakie?” (40.00%) ankietowane dziewczynki wskazywały na leki przeciwbólne.

Jakie były to substancje? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

Dodatkowo na poniższym wykresie można dowiedzieć się, że uczniowie po raz pierwszy zażywali narkotyki ze znajomymi na podwórku (50.00% chłopców, 14.29% dziewczynek) bądź w czasie imprezy towarzyskiej (28.57% chłopców, 20.00% dziewczynek). W odpowiedzi „inne, jakie?” (14.29% chłopców, 10.00% dziewczynek) nie wskazano konkretnych przykładów.

W jakich okolicznościach zażyłeś/aś narkotyki/dopalacze po raz pierwszy?

Ponadto uczniowie, którzy wskazali, że zażywali kiedykolwiek narkotyki lub dopalacze zostali poproszeni o wskazanie, skąd wzięli substancje psychoaktywną. Uczennice najczęściej zaznaczyły odpowiedzi: „braliśmy to wspólnie, w grupie przyjaciół (50.00%)”, „dostałam od kolegi/koleżanki”, czy też „kupiłam od kogoś znanego mi ze słyszenia, ale nie osobiście”.

Chłopcy natomiast najczęściej wskazywali na: „dostałem od kolegi/koleżanki”, a także „dostałem od obcej osoby (po 28.57%).

Skąd wzięłeś/ęłaś tę substancję?

Respondenci zostali zapytani, co skłoniło ich do zażywania substancji psychoaktywnych. Uczennice najczęściej zaznaczyły odpowiedzi: „chęć dobrej zabawy”, „ciekawość” (po 60.00%), a także przyjemność/relaksacja (40.00%). Natomiast chłopcy odpowiedzieli w większości, iż tym co skłoniło ich do zażycia substancji psychoaktywnych była chęć dobrej zabawy (42.86%) oraz przyjemność/relaksacja, a także ciekawość (po 28.57%). W odpowiedzi „inne (wymień jakie?)” napisano: „alkohol” oraz „nudziło mi się”.

Co skłoniło Cię do zażywania narkotyków/dopalaczy? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

Uczniowie, którzy przyznali, że zażywali narkotyki lub dopalacze wskazywali również, gdzie zdarzyło im się zażywać te substancje. Uczniowie najczęściej wymieniali: „u koleżanki/kolegi (57.14%) oraz „w barze/klubie” (42.86%), natomiast uczennice najczęściej odpowiadały: „na podwórku” oraz „w domu” (po 40.00%). Dodatkowo w odpowiedzi „w innym miejscu, jakim?” (28.57% chłopców, 30.00% dziewczynek) młodzi respondenci napisali: „w lesie” oraz „w plenerze”.

Gdzie zdarzyło Ci się zażywać narkotyki/dopalacze? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

28.57% chłopców oraz 40.00% dziewczynek, twierdzi, że ich rodzice wiedzą o tym, iż zażywali narkotyki.

Czy rodzice wiedzą, że zażywasz narkotyki/dopalacze?

Ponadto, 50.00% chłopców stwierdziło, iż została im wyznaczona kara z związku z tym, że ich rodzice dowiedzieli się, iż zażywali oni substancje psychoaktywne, a 50.00%

dziewczynek przyznało, że rodzice nic nie zrobili z tym faktem. Dodatkowo w odpowiedzi „inne, jakie?” (50.00% chłopców, 25.00% dziewczynek) nie wskazano nic konkretnego.

Wykres 1 Jak Twoi rodzice zareagowali na zażywanie przez Ciebie narkotyków/dopalaczy?

Wszystkich ankietowanych uczniów zapytano, o trudność zdobycia narkotyków i dopalaczy w ich miejscowości. Uczniowie obu płci uważają, że pozyskanie substancji psychoaktywnych w ich najbliższym otoczeniu jest trudne (27.49% chłopców oraz 29.60% dziewczynek). Pozostałe 66.82% chłopców oraz 62.80% dziewczynek nie udzieliło konkretnej odpowiedzi, a 5.69% uczniów oraz 7.60% uczennic uważa, że zdobywanie narkotyków

i dopalaczy na terenie Miasta i Gminy Pelplin jest łatwe.

Gdybyś chciał zdobyć narkotyki/dopalacze w swojej miejscowości byłoby to:

Większość uczniów (88.63%) oraz uczennic (91.20%) nie zna miejsc, w których mogą zakupić lub dostać narkotyki lub dopalacze. W odpowiedzi „inne miejsca (wymień jakie?)” (3.79% chłopców, 2.40% dziewczynek) młodzi mieszkańcy wymienili: „szkoła” oraz „temat tabu”.

Czy znasz miejsca w swojej miejscowości, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

Uczniów zapytano również o to, czy według nich zażywanie narkotyków i dopalaczy jest szkodliwe dla zdrowia. Większość młodych respondentów przyznała, że narkotyki i dopalacze są zdecydowanie szkodliwe dla zdrowia (78.20% chłopców, 76.00% dziewczynek).

Czy uważasz, że zażywanie narkotyków i dopalaczy jest szkodliwe dla zdrowia?

Respondenci wymieniali również, z jakich powodów w ich opinii młodzi mieszkańcy sięgają po alkohol, tytoń, dopalacze i narkotyki. Najczęściej wymieniali: chęć zaimponowania innym (58.77% chłopców, 64.80% dziewczynek) czy też ciekawość (57.82% chłopców, 58.00% dziewczynek). Dodatkowo w odpowiedzi „inne, jakie?” (9.00% chłopców, 10.40% dziewczynek), uczniowie wymieniali: „bo to fajne”, „by radzić sobie z problemami”, „chęć zrelaksowania się, pozbycia się stresu”, „brak miłości rodziców oraz rodziny oraz samotność”, „bo to idioci”, „mają problemy w domu”, „uzależnienie”, „żeby wytrzymać w szkole”, „złe samopoczucie, stres” oraz „ucieczka od problemów”.

Z jakich powodów według Ciebie osoby w Twoim wieku sięgają po alkohol, narkotyki, dopalacze, tytoń? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

Respondenci wskazywali, jakie mogą być negatywne konsekwencje uzależnienia od alkoholu, tytoniu, narkotyków oraz innych substancji psychoaktywnych. Młodzi ankietowani najczęściej wskazywali: zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego (62.09% chłopców, 72.40% dziewczynek), nieodpowiednie towarzystwo (42.18% chłopców, 54.40% dziewczynek), czy też pogorszenie relacji rodzinnych (42.65% chłopców, 46.40% dziewczynek). W odpowiedzi „inne, jakie?” (1.42% chłopców, 2.40% dziewczynek) młodzi mieszkańcy napisali: „od alkoholu można mieć chorobę wątroby”, „pogorszenie stanu zdrowia oraz potrzeba odwyku”, „po alkoholu odbija niektórym” oraz „można się od tego katastrofalnie uzależnić”.

Jakie według Ciebie mogą być negatywne konsekwencje związane z uzależnieniem od alkoholu, tytoniu, narkotyków, dopalaczy? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

Ważną rzeczą w dzisiejszych czasach jest odpowiednie edukowanie młodzieży w temacie zagrożeń i konsekwencji płynących z zażywania środków psychoaktywnych, tytoniu, czy też alkoholu. Większość uczniów czerpie wiedzę ze środków masowego przekazu, jakimi są Internet i telewizja, gdzie informacje na powyższy temat znalazło 50.71% chłopców oraz

44.00% dziewcząt. Pokażna grupa ankietowanych, stanowiąca 35.07% chłopców i 44.40% dziewczynek, nie czerpie żadnych informacji na ten temat, może to oznaczać, że młodzi mieszkańcy nie są zainteresowani tą kwestią. W odpowiedzi „z innych źródeł, jakich?” (5.21% chłopców, 3.60% dziewczynek) młodzi mieszkańcy napisali: „pedagog szkolny”, „z praktyki”, „jeśli chce wiedzieć pytam rodziców”, „od księdza” oraz „z książek”.

Skąd czerpiesz wiedzę dotyczącą alkoholu, tytoniu, narkotyków i dopalaczy? .

Zdaniem uczniów to rodzice (54.50% chłopców, 60.40% dziewczynek) oraz nauczyciele (49.76% chłopców, 56.00% dziewczynek) najczęściej rozmawiają z młodzieżą na temat szkodliwości substancji psychoaktywnych. Niepokojący jest fakt, że 15.64% uczniów i 21.20% uczennic samodzielnie pozyskuje wiedzę na ten temat oraz, 20.85% chłopców i 19.20% dziewczynek uważa, że nikt z nimi na ten temat nie rozmawiał. W odpowiedzi „inne osoby, jakie?” (1.90% chłopców, 1.60% dziewczynek), wskazano na: „nikt” „wiem jak to może bardzo szkodzić zdrowiu i nic dobrego z tego nie będzie”, a także „każdy członek rodziny”.

Kto rozmawiał z Tobą na temat działania i szkodliwości środków, takich jak alkohol, narkotyki, dopalacze, papierosy?

Kolejno, młodzi ankietowani najchętniej zwróciliby się z problemem dotyczącym uzależnienia od narkotyków, dopalaczy, tytoniu, czy alkoholu do ich rodziców i opiekunów (64.45% chłopców, 64.80% dziewczynek), do kolegów lub koleżanek (15.64% chłopców, 18.00% dziewczynek), czy też zwróciliby się na Telefon Zaufania (10.90% chłopców, 16.40% dziewczynek). Ponadto uczniowie wskazali, że nie wiedzą do kogo mogą się zwrócić (19.91% chłopców, 26.00% dziewczynek). Natomiast w odpowiedzi „inne osoby/miejsca, jakie?” (3.32% chłopców, 4.00% dziewczynek), uczniowie napisali: „nie mam problemów”, „do nikogo”, „siostry”, „do mamy” oraz „tata”.

Do kogo zwróciłbyś się o pomoc mając problem związany z alkoholem, tytoniem, narkotykami lub dopalaczami? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

Diagnoza – badanie sprzedawców

Pytania skierowane do osób pracujących w sklepach na terenie Gminy Pelplin, miały na celu sprawdzenie ich opinii względem skali spożywania napojów alkoholowych przez mieszkańców, ich dostępności dla osób nieletnich oraz znajomości ustawy z dnia 26 X 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Respondentów poproszono zatem, o ocenę poziomu spożycia alkoholu na przestrzeni kilku lat. 70,00% ankietowanych uważa, że spożycie alkoholu na terenie Miasta i Gminy Pelplin wzrasta, 25,00% uważa, że jest stałe, a 5,00% osób twierdzi, iż maleje.

Proszę ocenić czy spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w Pana/i mieście i gminie.

Według 70,00% sprzedawców, alkohol w Mieście i Gminie Pelplin nie jest sprzedawany osobom niepełnoletnim. Jednak 20,00% uważa, że takie sytuacje zdarzają się, ale rzadko. Następnie po 5,00% osób badanych wybrało odpowiedzi „często” oraz „czasami”.

Proszę ocenić jak często zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom niepełnoletnim w Pana/i mieście i gminie ?

Kolejno, 25,00% osobom ankietowanym nigdy nie zdarzyło się, że osoba niepełnoletnia chciała zakupić alkohol w obsługiwanym przez nich punkcie. 55,00% badanych sprzedawców twierdzi, że taka sytuacja zdarzyła się raz lub kilka razy bądź wiele razy (20,00%).

Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba niepełnoletnia chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie?

Co istotne większość sprzedawców (95,00%) zgodnie przyznało, że nigdy nie sprzedawało alkoholu osobie niepełnoletniej na terenie Miasta i Gminy Pelplin. Jednak 5,00% badanych wybrało odpowiedź „tak, raz lub kilka razy”.

Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie niepełnoletniej?

45.00% osób ankietowanych stwierdziło, że za każdym razem pytają o dowód osobisty klienta, nie mając pewności czy jest pełnoletni. 20.00% badanych sprzedawców przyznaje, że wiele razy pytało o dowód osobisty, a 25.00% wybrało odpowiedź „tak, raz lub kilka razy” lub „nigdy” - 10.00%.

Wykres 2 Czy zdarzyło się Panu/i kiedykolwiek pytać o dowód osobisty klienta, nie mając pewności czy jest pełnoletni?

5.00% sprzedawców przyznaje, że w ich opinii rzadko zdarzają się sytuacje, gdzie zostaje złamane prawo o zakazie jazdy samochodem po wypiciu alkoholu. W opinii pozostałych 95.00% ankietowanych takie sytuacje nigdy nie mają miejsca na terenie gminy czy miasta.

Proszę ocenić jak często ma miejsce sytuacja jazdy po wypiciu alkoholu w Pana/i mieście i gminie ?

Sprzedawcy oceniali również, czy zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom nietrzeźwym w Mieście i Gminie Pelplin. W opinii 55.00% ankietowanych alkohol nie jest sprzedawany osobom nietrzeźwym na terenie miasta i gminy, a 5.00% wybrało odpowiedź „rzadko”. Pozostali badani twierdzą, że takie sytuacje zdarzają się czasami (20.00%), często (10.00%), bądź bardzo często (5.00%).

Proszę ocenić jak często zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom nietrzeźwym w Pana/i miejscowości?

Dodatkowo 60.00% osób przyznało, że raz lub kilka razy zdarzały się sytuacje, gdzie osoba nietrzeźwa chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez nich punkcie. Następnie 20.00% badanych osób nigdy nie spotkało się z taką sytuacją, a pozostałe 20.00%

ankietowanych twierdzi, że wiele razy ktoś nietrzeźwy chciał zakupić alkohol w punkcie, w którym pracują.

Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba nietrzeźwa próbowała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie?

Natomiast 70.00% respondentów twierdzi, że nigdy nie sprzedało alkoholu osobie nietrzeźwej, a 30.00% odpowiedziało, iż taka sytuacja zdarzyła się im raz lub kilka razy.

Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie nietrzeźwej?

Na pytanie, jak często zdarzają się sytuacje, że klienci sklepu spożywają alkohol na terenie lub w pobliżu punktu sprzedaży, 100.00% respondentów odpowiedziało, że nigdy takie sytuacje się nie zdarzają.

Proszę ocenić jak często zdarza się sytuacja, że klienci sklepu spożywają alkohol na terenie lub w pobliżu punktu sprzedaży alkoholu w Pana/i miejscowości?

Dodatkowo 85.00% badanych sprzedawców przyznało, że nigdy nie zdarzyło im się wzywać policji z powodu zakłócania porządku przez osoby pod wpływem alkoholu na terenie punktu sprzedaży lub w jego pobliżu oraz kolejne 15.00% osób twierdzi, iż takie sytuacje zdarzają się czasami.

Jak często zdarza się Panu/i wzywać Policję z powodu zakłócania porządku przez osobę pod wpływem alkoholu na terenie punktu sprzedaży alkoholu lub w jego najbliższej okolicy?

Następnie ankietowani zostali zapytani o sprzedaż papierosów osobom niepełnoletnim na terenie Miasta i Gminy Pelplin. 80.00% respondentów przyznało, że w ich opinii takie sytuacje nie mają miejsca, 20.00% uważa, że takie sytuacje zdarzają się rzadko.

Proszę ocenić jak często zdarza się, że osobom niepełnoletnim sprzedawane są papierosy w Pana/i mieście i gminie ?

Natomiast 100,00% ankietowanych przyznało, że nigdy nie zdarzyło im się sprzedać osobom niepełnoletnim papierosów w punkcie, w którym pracują.

Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać papierosy osobie niepełnoletniej?

Ponadto sprzedawcy zostali poproszeni o przyznanie, czy znają ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. 75,00% osób przyznaje, że zna poszczególne zapisy ustawy o wychowaniu w trzeźwości, a 25,00% ankietowanych nie zna ustawy, ale słyszało o niej.

Czy zna Pan/i ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. 2021 poz. 1119).

W nawiązaniu do ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,

akt prawny zobowiązuje do umieszczania, w widocznych punktach sklepów, informacji na temat szkodliwości alkoholu oraz obligatoryjnie o zakazie sprzedaży osobom poniżej 18 roku życia, sprzedaży na kredyt lub pod zastaw oraz zakazie sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym. Badanie ankietowe pokazało, że nie we wszystkich sklepach widnieją takie wiadomości. Umieszczenie informacji o zakazie sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia zadeklarowało 90,00% osób, informację o zakazie sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym również 90,00% osób, o szkodliwości alkoholu 85,00% ankietowanych sprzedawców oraz o zakazie sprzedaży na kredyt bądź pod zastaw zadeklarowało 30,00% badanych. Niepokojący jest fakt, że 5,00% respondentów przyznało, iż w punkcie, w którym pracują nie ma żadnych z powyższych informacji.

Czy w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie znajdują się informacje na temat. (Pytanie wielokrotnego wyboru).

Ponadto sprzedawcy przyznali w 40.00%, że nie uczestniczyli w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży. Natomiast 45.00% osób ankietowanych twierdzi, że brało udział w szkoleniach dotyczących odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu, a 15,00% nie pamięta takiej sytuacji.

Czy brał/a Pan/i udział w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu?

Na koniec respondenci zostali poproszeni o ustosunkowanie się do pewnych stwierdzeń dotyczących ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz tego komu zabrania się sprzedaży alkoholu. 75.00% osób odpowiedziało poprawnie na pytanie, odpowiadając: „osobom nietrzeźwym, niepełnoletnim, na kredyt lub pod zastaw”. Natomiast pozostali respondenci odpowiedzieli błędnie, wybierając odpowiedzi: „osobom nietrzeźwym, niepełnoletnim i kobietom w ciąży” (25,00%).

Komu zabrania się sprzedaży i podawania napojów alkoholowych według ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Wnioski i rekomendacje

Główne kierunki dalszych działań z zakresu przeciwdziałania i rozwiązywania problemu alkoholowego, narkotykowego, problemu ubóstwa, bezdomności, niepełnosprawności, problemów zdrowotnych, bezrobocia, problemów osób starszych oraz przemocy w rodzinie wśród **mieszkańców** Miasta i Gminy Pelplin powinny polegać na:

- ✓ Rozwoju pracy socjalnej na rzecz mieszkańców, którzy są zagrożeni uzależnieniem od alkoholu oraz wdrażanie najnowszych sposobów pomocy tym osobom.

- ✓ Ankietowani mieszkańcy (łącznie 50.65%) deklarują, że ich **spożywanie alkoholu** w ciągu dnia, w którym go piją, przekracza standardową porcję alkoholu³. Jak najszybciej należy zacząć zapobiegać rozwijaniu się uzależnienia od alkoholu. Rekomenduje się tworzenie kampanii, które będą miały na celu informowanie mieszkańców, o tym jakie mogą być konsekwencje spożywania dużej ilości alkoholu. Warto zaproponować mieszkańcom, przychodzącym do Urzędu Miasta i Gminy, Ośrodka Pomocy Społecznej, czy też innych instytucji, by wypełnili **test autodiagnozy**. Dzięki wypełnieniu testu, mieszkańcy będą mogli określić, czy np. są uzależnieni od spożywania alkoholu.
- ✓ W przypadku **prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu**, w sumie 9.09% mieszkańców przyznało, że kiedykolwiek taka sytuacja im się zdarzyła, a łącznie 31.00% badanych, było kiedykolwiek świadkami sytuacji, gdy ktoś prowadził samochód pod wpływem alkoholu. Dane te są ostrzeżeniem, ponieważ wiążą się nie tylko z łamaniem prawa, ale również stanowią bezpośrednie niebezpieczeństwo dla kierowców oraz społeczności lokalnej. By uniknąć takich zdarzeń na terenie Miasta i Gminy Pelplin rekomenduje się, aby Policja prowadziła szeroko zakrojone akcje prewencyjne, które będą związane z prowadzeniem pojazdów pod wpływem alkoholu.
- ✓ Dodatkowo, warto rozpocząć cykl szkoleń eksperckich skierowanych do kierowców z zakresu bezpiecznej jazdy oraz organizować kampanie informacyjne dla mieszkańców w celu uświadomienia im o konsekwencjach związanych z prowadzeniem pojazdów pod wpływem alkoholu poprzez różnego rodzaju akcje plakatowe, konkursy, czy też akcje ulotkowe na terenie miasta i gminy.
- ✓ Łącznie 7.00% mieszkańców Miasta i Gminy Pelplin przyznało, że zażywało kiedykolwiek **narkotyki i substancje psychoaktywne**. Jest to mały procent w stosunku do pozostałej liczby mieszkańców, natomiast rekomenduje się prowadzenie warsztatów w organizacjach pomocowych dotyczących profilaktyki na temat uzależnień od narkotyków i substancji psychoaktywnych.
- ✓ Rekomenduje się również szkolenia dla kadr – pracowników socjalnych, nauczycieli, terapeutów w zakresie pracy z osobami nadużywającymi alkoholu lub zażywającymi narkotyki w sposób okazjonalny lub szkodliwy, a także inwestycje w sprzęt i materiały, które będą podnosić umiejętności terapeutów.

³Porcja standardowa alkoholu (tzn. 10g czystego, 100% alkoholu) zawarta jest w ok. 250 ml piwa o mocy 5%, w ok. 100ml wina o mocy 12% oraz w ok. 30ml wódki o mocy 40%, a picie o niskim poziomie ryzyka zakłada wypijanie 1-2 porcji w ciągu dnia. (Źródło: *Wikipedia*).

- ✓ Dorośli mieszkańcy przyznają, że najczęściej na temat alkoholu i substancji psychoaktywnych znajdują informacje w **Internecie i telewizji** (54.00%). Warto zwrócić na to uwagę i dostosować się do współczesnego życia mieszkańców – udostępniać kampanie na stronach internetowych bądź społecznościowych, a także działać w lokalnej telewizji.
- ✓ Rekomenduje się kontynuowanie działań mających na celu wzmocnienie integracji społeczności lokalnych na rzecz wspierania rodzin borykających się z różnymi problemami społecznymi, w tym zagrożenia przemocą, alkoholizmem, czy też narkomanią.
- ✓ Rekomenduje się organizowanie lokalnych kampanii społecznych, by przekazywać wiedzę osobom, które nigdy nie były ofiarami przemocy, aby mogły również mieć wiedzę na temat mechanizmów przemocy oraz były uświadomione o jej szkodliwości.
- ✓ Mieszkańcy powinni mieć dostęp do informacji na temat tego, z jakiej formy pomocy mogą skorzystać w przypadku uzależnień (nie tylko ich samych, ale też rodziny i bliskich).
- ✓ Według dorosłych mieszkańców jednym z negatywnych zjawisk odnoszącym się do dzieci i młodzieży, jakie ankietowani dostrzegają najczęściej na terenie gminy jest **uzależnienie od komputera i Internetu** (72.00%). Rekomenduje się włączenie nauczycieli i rodziców w oddziaływania edukacyjno-informacyjne, które będzie sprzyjać pogłębianiu i porządkowaniu ich wiedzy, zachęcaniu do podejmowania odpowiednich działań w sytuacjach spornych, a także niwelowaniu niewłaściwych zachowań u dzieci.
- ✓ W przypadku **sprzedawców** z Miasta i Gminy Pelplin rekomenduje się przeprowadzenie szkolenia terenowego. 40.00% badanych sprzedawców przyznało, że nigdy nie uczestniczyło w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu.
- ✓ 25.00% ankietowanych sprzedawców uważa, że według **Ustawy o Wychowaniu w Trzeźwości i Przeciwdziałaniu Alkoholizmowi**, osobami, którym zabrania się sprzedaży alkoholu są między innymi kobiety w ciąży. Jest to błędna odpowiedź, zatem rekomenduje się nakłanianie sprzedawców do czynnego uczestnictwa w szkoleniach organizowanych przez gminę oraz zalecana jest kontrola punktów sprzedaży po zorganizowanym szkoleniu.

- ✓ **30,00% ankietowanych sprzedawców przyznało, że sprzedawało raz lub kilka razy alkohol osobie nietrzeźwej.** Rekomenduje się przeprowadzenie badania w postaci tajemniczego klienta w sklepach, w których jest sprzedawany alkohol na terenie miasta i gminy, by skontrolować, w których punktach obsługi istnieje taki problem.
- ✓ **Dodatkowo jedynie 45,00% ankietowanych sprzedawców przyznaje, że za każdym razem pyta klienta o dowód tożsamości, nie mając pewności, czy jest pełnoletni.** Sprzedawcy powinni robić to za **każdym razem** więc tutaj również kontrola tajemniczego klienta mogłaby pomóc w określeniu, w którym punkcie sprzedaży występuje powyższy problem oraz, który ze sklepów powinno się częściej kontrolować.
- ✓ 5,00% sprzedawców **nie posiada żadnych informacji w punkcie,** w którym pracują na temat szkodliwości alkoholu, o zakazie sprzedaży osobom poniżej 18 roku życia, sprzedaży na kredyt lub pod zastaw oraz zakazie sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym. Rekomenduje się zakup plakatów o powyższej tematyce oraz umieszczenie ich w punktach sprzedaży, które nie posiadają takich informacji.

Główne kierunki dalszych działań z zakresu przeciwdziałania i rozwiązywania problemu alkoholowego, narkotykowego, palenia papierosów oraz przemocy wśród **młodych mieszkańców (uczniów)** Miasta i Gminy Pelplin powinny polegać na:

- ✓ Dalszym podejmowaniu działań w zakresie profilaktyki szkolnej w oparciu o programy wykorzystujące aktywność własną uczniów i programy profilaktyczne. Uczniowie i uczennice zapytani o to, do kogo zwróciliby się mając problem związany z uzależnieniami, między innymi wymienili nauczycieli, wychowawców klas, psychologów szkolnych. Realizując programy profilaktyczne kształtuje się kompetencje osobowościowe młodych ludzi oraz ich zdolności interpersonalne niezbędne dla satysfakcjonującego funkcjonowania wśród rówieśników bez pomocy alkoholu, papierosów i narkotyków czy też przemocy.
- ✓ Zachowania ryzykowne są podejmowane przez młodzież często poza szkołą, gdzie nie daje to szkole możliwości wpływu na młodych ludzi – stąd ogromna rola rodziców, ich wiedzy oraz umiejętności współpracy z dzieckiem w zakresie kształtowania właściwych zachowań. Rekomenduje się, aby rodzice również byli szkoleni w zakresie profilaktyki uzależnień od alkoholu, tytoniu, czy też narkotyków wśród dzieci i młodzieży. Warto organizować pogadanki w szkołach dla opiekunów, gdzie będzie poruszana tematyka zachowań ryzykowanych wśród uczniów.

- ✓ Rekomenduje się rozpowszechnianie wśród uczniów informacji na temat form pomocy w przypadku posiadania w rodzinie osoby uzależnionej. Uczniowie powinni korzystać z warsztatów psychologicznych, które mogłyby polegać m.in. na praktycznych ćwiczeniach pracy nad swoją samooceną i bardzo ważną w tym wieku – asertywnością.
- ✓ Poleca się zapewnienie warsztatów dla nauczycieli, pedagogów szkolnych oraz osób pracujących w świetlicach.
- ✓ Rekomenduje się prowadzenie zajęć integracyjnych dla dzieci i młodzieży mających na celu budowanie więzi pomiędzy uczniami oraz poczucie bezpieczeństwa i zaufania, gdyż to stanowi między innymi czynnik chroniący podejmowania zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.
- ✓ W Mieście i Gminie Pelplin 19.91% chłopców (42 osób) oraz 22.00% dziewczynek (55 osób), którzy przyznali, że **spożywali kiedykolwiek alkohol** stwierdzili, że, po raz pierwszy spróbowali go we wczesnym wieku 8-10 lat (10.31% chłopców, 5.45% dziewczynek) oraz w wieku 11-13 lat (29.90% chłopców, 34.55% dziewczynek). Zachęca się zatem wprowadzenie Programów Rekomendowanych w szkołach. Programy te są rekomendowane przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA) oraz mają na celu m.in. opóźnienie inicjacji alkoholowej wśród dzieci i młodzieży. Na stronie www.programyrekomendowane.pl, są udostępnione wszelkie informacje i rodzaje programów. Dzięki nim można dostosować program do konkretnej grupy odbiorców (np. wieku dzieci).
- ✓ Uczniowie szkół oceniają również, że **zdobywanie alkoholu na terenie Miasta i Gminy Pelplin jest możliwe** (22.75% chłopców, 18.80% dziewczynek). Jest to sygnał dla Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, by zwiększyła kontrolę punktów sprzedaży alkoholu, w celu eliminacji miejsc, gdzie osoby niepełnoletnie mogą dokonać zakupu tego rodzaju napojów. Nacisk powinien być kładziony również na każdorazowe sprawdzanie dowodu osobistego młodych klientów w razie próby zakupu alkoholu lub papierosów.
- ✓ Rekomenduje się zaszczepienie wśród uczniów zdrowego stylu życia, poprzez organizowanie konkursów sportowych, obozów sportowych oraz ciekawych zajęć WF. Dodatkowo, poleca się rozmieszczenie w szkołach plakatów o tematyce zdrowego stylu życia i korzyści z nim związanych.
- ✓ Rekomenduje się obserwacje uczniów, w celu zidentyfikowania problemu **zażywania substancji psychoaktywnych**. Do zażywania narkotyków i dopalaczy przyznało się

3.32 % chłopców (7 osób) oraz 4.00% dziewczynek (10 osób). poleca się organizowanie warsztatów dla kadry pracowniczej szkoły – przede wszystkim na temat tego, jak wykrywać objawy stosowania substancji psychoaktywnych. W tym celu, warto zajrzeć na stronę Krajowego Biura do Spraw Przeciwdziałania Narkomani, gdzie możemy znaleźć przykłady objawów, które mogą wskazywać na odurzenie narkotykowe wśród dzieci i młodzieży.

- ✓ 14.29% dziewczynek przyznało, że zdarzyło im się zażywać substancje psychoaktywne **podczas szkolnych wycieczek**. Szkoła zobowiązana jest mieć schemat postępowania w sytuacjach wskazujących na przyjmowanie lub posiadanie przez uczniów substancji psychoaktywnych. Powinien on przewidywać działania naprawcze, oparte na współpracy z rodzicami ucznia, lokalnymi placówkami pomocowymi oraz organami ścigania.
- ✓ Niektórzy z ankietowanych młodych mieszkańców, przyznali, że narkotyki i dopalacze można zdobyć m.in. **w szkole lub przed szkołą** (0.47% chłopców, 0.80% dziewczynek). ponadto jeden z ankietowanych uczniów wspomniał w odpowiedzi „inne miejsca (wymień jakie?)” również o szkole. Rekomenduje się organizowanie szkoleń dla kadry pedagogicznej w zakresie zażywaniami środków psychoaktywnych przez młodzież oraz diagnozy skali zjawiska w szkole.
- ✓ Uczniowie, często w ankietach wymieniali, że atrakcyjną formą działań profilaktycznych byłyby dla nich **zajęcia warsztatowe z psychologiem, pedagogiem lub innym specjalistą** (29.86% chłopców, 41.43% dziewczynek). Takie spotkania mają na celu uświadomienie dzieci i młodzieży o tym, jakie zachowania są aktem przemocy i jakie niosą za sobą konsekwencje psychiczne oraz fizyczne, a także jakie konsekwencje niosą za sobą uzależnienia np. od narkotyków i alkoholu. Młodzi respondenci wskazywali ponadto na **pogadanki z wychowawcą** (63.98% chłopców, 56.97% dziewczynek) warto zatem zwrócić na ten fakt uwagę, i zaangażować wychowawców klas w prowadzenie lekcji profilaktycznych.

ROZDZIAŁ II – ZAŁOŻENIA I ADRESACI PROGRAMU

Niniejszy Program, zgodnie z ust. 2a, jaki został dodany do art. 4¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, opracowany został na okres 4 lat. Program zawiera zadania, które będą realizowane z uwzględnieniem aktualnych potrzeb lokalnych (wynikających z przeprowadzonej diagnozy) oraz wykorzystaniem istniejących zasobów instytucjonalnych i osobowych służących rozwiązywaniu problemów wynikających z uzależnień.

Adresatami Programu są mieszkańcy Miasta i Gminy Pelplin, w szczególności:

- osoby uzależnione (przede wszystkim od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, ale również borykające się z innymi typami uzależnień, zwłaszcza uzależnień behawioralnych);
- członkowie rodzin z problemem alkoholowym i innymi uzależnieniami, w tym osoby współuzależnione;
- dzieci i młodzież szkolna, w tym ze środowisk zagrożonych i z problemami wynikającymi z uzależnień (ze szczególnym uwzględnieniem uzależnień behawioralnych wśród dzieci i młodzieży);
- najbliższe otoczenie osób uzależnionych.

ROZDZIAŁ III – REALIZATORZY PROGRAMU (POSIADANE ZASOBY)

Jak zostało to już wskazane, realizatorem niniejszego Programu jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pelplinie . Jednakże, aby zapobiegać negatywnym zjawiskom społecznym, należy włączyć do współpracy/współrealizacji Programu następujące podmioty:

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
2. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
3. Punkt Konsultacyjny.
4. Placówki oświatowe – szkoły podstawowe oraz ponadpodstawowe.
5. Pozostałe podmioty i jednostki, funkcjonujące w zakresie realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej oraz świadczeń zdrowotnych, które swoimi działaniami mogą wesprzeć ww. jednostki, w tym m.in.:
 - Miejski Ośrodek Kultury,
 - Miejska Biblioteka Publiczna;
 - Kluby sportowe;
 - Sąd Rejonowy w Tczewie;
6. Policja – Posterunek Policji w Pelplinie.

ROZDZIAŁ IV – CELE PROGRAMU

Zgodnie z art. 4¹ ust. 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi. Gminny Program „*stanowi część strategii rozwiązywania problemów społecznych i który uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia*”. Opracowane Cele niniejszego Programu, jak również Zadania (określone w następnym Rozdziale), są zatem zgodne z Narodowym Programem Zdrowia 2021-2026,

jak również Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Pelplin na lata 2022-2026.

Działania podejmowane w ramach Gminnego Programu mają na celu m.in.:

1. Rozpoznawanie specyfiki problemów uzależnień na terenie Miasta i Gminy Pelplin oraz potrzeb lokalnego środowiska w zakresie pomocy w ich rozwiązywaniu;
2. Zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych oraz członków ich rodzin;
3. Zmniejszenie rozmiarów aktualnie istniejących problemów uzależnień i zapobieganie powstawaniu nowych;
4. Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych dotyczących szkód wynikających z nadużywania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych przez dorosłych oraz dzieci i młodzież, jak również odnośnie uzależnień behawioralnych;
5. Upowszechnianie informacji o formach poszukiwania pomocy oraz instytucjach świadczących pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom;
6. Upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie, w szczególności w rodzinie z problemem alkoholowym;
7. Promocję zdrowego stylu życia i zachęcanie do różnorodnych form aktywności mieszkańców gminy (bez środków uzależniających);
8. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców;
9. Podnoszenie poziomu wiedzy i kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

Wskazane powyżej cele, należy określić jako Cele Strategiczne Gminnego Programu.

ROZDZIAŁ V – ZADANIA PROGRAMU I SPOSOBY ICH REALIZACJI.

Zadanie 1

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.

1. Prowadzenie Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego dla osób uzależnionych, członków rodzin z problemem alkoholowym i narkotykowym, uzależnieniami behawioralnymi, w tym problemem przemocy (w tym wynagrodzenie zatrudnionych specjalistów, utrzymanie punktu) – kontynuacja działania.
2. Upowszechnianie informacji o placówkach leczenia odwykowego.
3. Prowadzenie rozmów przez członków GKRPA, motywujących do podjęcia dobrowolnego leczenia odwykowego.
4. Przyjmowanie wniosków w sprawie leczenia odwykowego osób nadużywających alkoholu, rozpatrywanie zgłoszeń i pism z Policji, MOPS i innych instytucji, uzasadniających wszczęcie postępowania o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.
5. Wspieranie placówek leczenia uzależnień od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych w celu zapewnienia kompleksowej opieki terapeutycznej w zakresie podstawowego programu leczenia uzależnień.
6. Finansowanie kosztów sporządzenia opinii biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.
7. Refundowanie kosztów przejazdu osobom uzależnionym, które podejmują dobrowolne leczenie i udział w terapii indywidualnej lub grupowej w otwartych placówkach leczenia uzależnień.
8. Współdziałanie w organizowaniu lokalnych porad i konferencji przy udziale Policji, dyrektorów szkół, MOPS w zakresie diagnozowania i wdrażania systemu pomocy rodzinom z problemami alkoholowymi.
9. Współpraca Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z dyrektorami szkół, przedszkoli i Policją w rozpoznawaniu zjawisk patologicznych wśród młodzieży szkolnej pod kątem ujawniania zagrożeń spowodowanych nadużywaniem napojów alkoholowych, narkotyków, dopalaczy i innych środków uzależniających.
10. Udzielanie osobom zainteresowanym i ich rodzinom aktualnych informacji na temat dostępnych placówek pomocy oraz instytucji, które są włączone w systemowe wspieranie rodzin uwikłanych w problemy alkoholowe. Informowanie mieszkańców Gminy o możliwości skorzystania z wsparcia dla osób uzależnionych jak i współuzależnionych członków rodziny poprzez informacje na stronie internetowej Gminy oraz tablicy informacyjnej.

Zadanie 2

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

1. Umożliwianie ofiarom przemocy w rodzinie korzystania ze specjalistycznej pomocy

np. psychologicznej, prawnej, zdrowotnej.

2. Dofinansowanie działalności specjalistycznych miejsc pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie, w szczególności pomoc dzieciom pokrzywdzonym (grupy wsparcia, pomoc psychologa, itp.).
3. Uruchamianie procedury Niebieskiej Karty w przypadku wystąpienia przemocy w rodzinie.
4. Kierowanie osób nadużywających alkoholu, o których mowa w art. 24 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, na badanie biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia oraz finansowanie kosztów tych badań.
5. Kierowanie do sądu wniosku o wszczęcie postępowania o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu oraz finansowanie kosztów postępowań sądowych.
6. Upowszechnianie informacji dotyczących uzależnień, w szczególności alkoholizmu, narkomanii oraz zjawiska przemocy w rodzinie (przewodniki, ulotki, plakaty, broszury, czasopisma, książki, kampanie lokalne, gadżety itp.).
11. Finansowanie szkoleń, kursów, warsztatów specjalistycznych, itp. dla członków GKRPA, członków ZI ds. przemocy w rodzinie, pracowników ośrodka pomocy społecznej, nauczycieli z zakresu profilaktyki problemowej i przeciwdziałania przemocy (umowy zlecenia dla trenerów szkolących, faktury za szkolenia, w tym dojazd i poczęstunek).

Zadanie 3

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, jak również przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

1. Organizowanie i finansowanie profesjonalnych, autorskich programów profilaktycznych, warsztatów profilaktycznych i terapeutyczno-wychowawczych przeznaczonych dla dzieci, młodzieży, nauczycieli i rodziców.
2. Finansowanie zajęć profilaktycznych w świetlicach (w tym również świetlicach wiejskich) dla dzieci młodzieży, w tym m.in. zakup materiałów, artykułów biurowych, papierniczych, gier, sprzętu sportowego, wyżywienia).
3. Udział w ogólnopolskich kampaniach i akcjach informacyjno-profilaktycznych, w tym zakup niezbędnych ulotek, broszur, plakatów, gadżetów oraz ich dystrybucja, w szczególności dotyczących pijanych kierowców, kobiet w ciąży spożywających alkohol, przemocy w rodzinie, dopalaczy.
4. Organizowanie i finansowanie spektakli profilaktycznych, zajęć, imprez, spotkań, wyjazdów profilaktycznych, edukacyjnych, kulturalnych, sportowych i turystycznych integrujących społeczność lokalną, promujących zdrowy styl życia i ograniczających spożywanie alkoholu.
5. Organizowanie i finansowanie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży (w tym zajęcia w kompleksie boisk sportowych ORLIK), tworzenie dzieciom, młodzieży i dorosłym warunków do spędzania czasu wolnego (np. wyjazdy, zabawy, koła zainteresowań, kluby).

6. Wspieranie i finansowanie sołeckich przedsięwzięć profilaktycznych promujących trzeźwy i bezpieczny sposób spędzania wolnego czasu.
7. Organizowanie konkursów mających podłoże profilaktyczne i promujących zdrowy styl życia, zakup nagród, upominków, poczęstunku dla uczestników.
8. Organizowanie i finansowanie wypoczynku dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych, na obozach, biwakach, wycieczkach, koloniach, półkoloniach, których program obejmuje zajęcia z elementami profilaktycznymi, socjoterapeutycznymi z uwzględnieniem profilaktyki uniwersalnej zgodnie z wytycznymi NPZ.
9. Diagnozowanie i monitorowanie problemów społecznych, w tym uzależnień i przemocy na terenie Gminy.

Zadanie 4

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii.

1. Wspieranie działań profilaktycznych podejmowanych przez inne instytucje, organizacje pozarządowe, kościoły i osoby fizyczne działające na rzecz osób i rodzin z problemem alkoholowym.
2. Współdziałanie członków Gminnej Komisji Rozwiązywania problemów Alkoholowych z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w zakresie rozwiązywania problemów w rodzinach dotkniętych problemem alkoholowym.
3. Kontynuowanie współpracy z Policją w zakresie kontroli przestrzegania zapisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi przez placówki korzystające z zezwoleń na handel napojami alkoholowymi na terenie gminy.
4. Współpraca z Policją w zakresie zapobiegania patologiom społecznym związanym z nadużywaniem alkoholu, narkotyków oraz przeprowadzanie spotkań profilaktycznych z dziećmi, młodzieżą w szkołach.
5. Udzielanie wsparcia materialnego i edukacyjnego dla inicjatyw podejmowanych przez podmioty zajmujące się statutowo profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień.
6. Dofinansowanie programów dla osób uzależnionych od alkoholu, realizowanych przez stowarzyszenia.
7. Współfinansowanie działań sportowych i rekreacyjnych realizowanych przez kluby sportowe z tereny Gminy z mające na celu profilaktykę.
8. Współdziałanie z kuratorami sądowymi, asystentami rodzin, pracownikami socjalnymi wykonującymi nadzór nad osobami poddanymi leczeniu odwykowemu.
9. Wspieranie wszelkich inicjatyw społecznych w zakresie wychowania w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi.

Zadanie 5

Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

1. Organizowanie i finansowanie szkoleń dla sprzedawców i właścicieli sklepów handlujących napojami alkoholowymi.
2. Przeprowadzanie kontroli przestrzegania zasad określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, w podmiotach prowadzących sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu i poza miejscem sprzedaży.
3. Współpraca z organami i instytucjami w przypadku naruszenia ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Zadanie 6

Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

W przypadku utworzenia centrum integracji społecznej finansowane będzie funkcjonowanie CIS proporcjonalnie do liczby osób uzależnionych od alkoholu, biorących udział w oferowanych przez nie zajęciach integracyjnych.

ROZDZIAŁ VI – PRZEWIDYWANE REZULTATY

Przewidywane efekty działań podjętych w ramach realizacji niniejszego Programu obejmują przede wszystkim:

- stały spadek liczby osób dotkniętych uzależnieniami;
- łagodzenie skutków społecznych i zawodowych alkoholizmu;
- rozwój sieci wspierającej osoby uzależnione i ich rodziny;
- wzrost świadomości dzieci i młodzieży na temat negatywnych skutków uzależnień
 - w szczególności co do wpływu na zdrowie oraz rodzinę (relacje);
- wzrost aktywności instytucji pomocowych, powiązany z wzrostem zaufania do tychże instytucji;
- powszechna wiedza sprzedawców alkoholu na temat ich odpowiedzialności oraz podstawowych regulacji prawnych dot. sprzedaży alkoholu.

Prognozowane zmiany Gmina osiągnie poprzez współpracę wszystkich osób, stowarzyszeń oraz instytucji i organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy społecznej.

ROZDZIAŁ VII – FINANSOWANIE ZADAŃ

Źródłem finansowania zadań zawartych w Gminnym Programie będą środki finansowe budżetu Gminy stanowiące dochody z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, wniesione przez podmioty gospodarcze zgodnie z art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Dochody te stanowią dochód gminy, który w całości jest przeznaczony na realizację programu.

Dodatkowym źródłem finansowania mogą być środki, pozyskiwane z tzw. „opłat za małpki” na przeciwdziałanie negatywnym skutkom spożywania alkoholu.

Poza wyżej wymienionymi źródłami finansowania, Gmina może uwzględnić w budżecie dodatkowe środki własne, w związku z realizacją zadań wynikających z niniejszego Programu.

ROZDZIAŁ VIII – GMINNA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W PELPLINIE

Zadania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Inicjowanie działań zmierzających do orzeczenia o obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu od alkoholu osób zgłoszonych jako nadużywające alkoholu.
2. Podejmowanie działań zmierzających do poddania się leczeniu odwykowemu osób uzależnionych od alkoholu:
 - 1) udzielanie informacji na temat możliwości leczenia uzależnienia,
 - 2) motywowanie do podjęcia terapii odwykowej,
 - 3) udzielanie informacji o działających grupach wsparcia, klubach i stowarzyszeniach abstynenckich,
3. Kontrolowanie przestrzegania warunków sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych,
4. Propagowanie i popularyzowanie wiedzy z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
5. Współpraca z organizacjami, placówkami, instytucjami i osobami fizycznymi związanymi z problematyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych,
6. Opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
7. Udzielanie stosownego wsparcia i informacji ofiarom przemocy domowej o możliwości ich powstrzymania, a także prowadzenie do uruchomienia interwencji w przypadku zdiagnozowania przemocy domowej,
8. Udzielanie informacji na temat możliwości pomocy i kompetencji poszczególnych służb z terenu gminy i powiatu, które zajmują się profesjonalną i systemową pomocą dla osób i rodzin z problemem alkoholowym lub występowaniem przemocy domowej,
9. W przypadku wystąpienia przemocy w rodzinie z problemem alkoholowym, stosowanie procedury „Niebieskiej Karty” i współpraca z zespołem interdyscyplinarnym działającym na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
10. Współpraca z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Pelplinie mająca na celu prowadzenie działań związanych z integracją społeczną osób uzależnionych.

Zasady wynagradzania Członków Komisji

1. Do podstawowych obowiązków wszystkich członków Komisji należy w szczególności udział w posiedzeniach Komisji, prowadzenie rozmów motywujących z osobami kierowanymi do Komisji, przeprowadzanie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych, opiniowanie zgodności lokalizacji punktu sprzedaży napojów alkoholowych z uchwałami Rady Gminy.
2. Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powołanym właściwym zarządzeniem Burmistrza Miasta i Gminy Pelplin przysługuje miesięczne wynagrodzenie za czynny udział w pracach Komisji w wysokości:
w latach 2026-2027:
 - 1) 1300 zł – Przewodniczący Komisji;
 - 2) 1100 zł – Zastępca Przewodniczącego;
 - 3) 900 zł – pozostali członkowie Komisji;w latach 2028-2029:
 - 1) 1450 zł – Przewodniczący Komisji;
 - 2) 1250 zł – Zastępca Przewodniczącego;
 - 3) 1050 zł – pozostali członkowie Komisji;
3. Kwoty określone w ust. 2 są kwotami brutto, od których będzie odprowadzana zaliczka na podatek dochodowy oraz składka zdrowotna.
4. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 2, przysługuje za udokumentowany podpisem na liście obecności udział w posiedzeniu Komisji. Zatwierdzona przez Przewodniczącego Komisji (a w przypadku jego nieobecności – przez Zastępcę Przewodniczącego Komisji), lista obecności stanowi załącznik do protokołu z posiedzenia Komisji.
5. Członkom Komisji przysługuje również zwrot kosztów podróży wynikających z realizacji zadań określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi m.in. wyjazdy na szkolenia, narady, konferencje, kontrole punktów sprzedaży, według zasad obowiązujących przy rozliczeniach podróży służbowych pracowników na terenie kraju.

ROZDZIAŁ IX – MONITORING I EWALUACJA

Monitoring jest to stała i ciągła obserwacja ilościowych oraz jakościowych zmian pewnych wielkości, mająca na celu zapewnienie informacji zwrotnych na temat skuteczności i efektywności wdrażania niniejszego Programu na terenie Gminy, a także jego ocenę i zmianę (tam, gdzie jest to konieczne). Monitoring służy badaniu i ocenie sposobu oraz efektywności dochodzenia do wyznaczonych celów i zadań, a także poziomu ich osiągnięcia.

Zgodnie z art. 4¹ ust. 2c ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, Burmistrz Miasta i Gminy Pelplin sporządza, na podstawie ankiety opracowanej przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, informację z realizacji działań podejmowanych w danym roku, które wynikają z Gminnego Programu, i przesyła ją do tegoż Centrum w terminie do dnia 15 kwietnia roku następującego po roku, którego dotyczy informacja.

Zgodnie z art. 4¹ ust. 2b ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, Burmistrz sporządza raport z wykonania w danym roku Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i efektów jego realizacji, który przedkłada Radzie Miejskiej w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.

ROZDZIAŁ X – POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Program obejmuje zadania do realizacji od dnia 01.01.2026 r. do dnia 31.12.2029 r.
2. Działalność GKRPA jest finansowana w ramach realizacji Gminnego Programu.
3. Nadzór nad realizacją sprawuje Burmistrz Miasta i Gminy Pelplin.
4. Przy realizacji programu należy współpracować ze wszystkimi instytucjami i organizacjami statutowo zobowiązanymi do rozwiązywania problemów alkoholowych, problemu narkomanii, a także innych uzależnień (zwłaszcza behawioralnych).